

THE STUDENT OPINIONS REGARDING THE PIANO TRAINING METHODS: THE SAMPLE OF TRABZON UNIVERSITY STATE CONSERVATORY

Burcu KALKANOĞLU

Asst.Prof., Trabzon University, Turkey, burcukalkanoglu@trabzon.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3696-5907

Received: 17.12.2019

Accepted: 03.05.2020

Published: 07.06.2020

ABSTRACT

The technical behaviors underlie the piano training. The solid technical behaviors enable the musicality to be easily revealed. Practicing regularly and correctly is required to improve the technical skills and musicality. Piano is a compulsory instrument in the institutions providing occupational music education and the students taking piano training may encounter various problems during their piano classes. One of these problems is the students' knowing how to practice piano. This study aims to present practice suggestions after taking opinions from related students regarding their piano practice processes. The study also includes information on how to practice piano. This study employs case study method which is a qualitative research type. Study group consists of 10 students in Trabzon University State Conservatory Department of Music Theory. The data was collected with the interview form prepared by the researcher. Content analysis method was employed to analyze the data. According to the data acquired in the study, we collected the opinions of students regarding their practice times, their awareness on making mistakes, being able to listen themselves, recording during practice, the difference in their situation after and during class, their stages of learning a song, finding different ways of solution, methods to practice piano effectively. Practice suggestions were brought forward in line with these opinions. In line with the acquired data; effective practice suggestions in piano training were made for using psychomotor, cognitive and affective skills at the same time, maintaining attention and concentration, guiding on how to practice, applying different learning strategies, practicing effectively, maintaining discipline and continuity, searching for solutions with different approaches, being patient and making a self-sacrifice.

Keywords: Piano, piano training, piano practice methods.

INTRODUCTION

Instrument training is one of the basic dimensions of music education. The instrument training enables student to improve their ability to produce music, musical knowledge, ability to play together, regular and discipline practicing skills and to identify repertoire.

Piano has a significant place in instrument training because it has a very wide literature, the possibility of polyphonic usage and it is an accompaniment instrument. Furthermore, the fact that it can be used in field of education or as an educational appliance is one of the important functions of piano (Yazıcı, 2013). Piano training is a multilateral and complex process. It enables progress in cognitive, psychomotor and affective skills.

The very basis of piano training is enabling the musical development of student. Techniques have an important role in musical development's coming to the forefront. However, technique should never surpass the music. Technique should be exploited as a tool (Fenmen, 1947). In the other words; to use the piano effectively, it is necessary to establish a solid foundation in technical and musical terms (Jelen, 2013).

The essences of reaching to the technical competence include basic behaviors such as correct hand position, correct sitting and having skills such as touch, sonority, keyboard control (Ertem, 2011). Technique practices usually start in the first lesson. The student learns how to sit in front of piano, the correct posture and the position of arms, hands and fingers. The following instructions are recommended in order to prevent mistakes and to learn correctly:

- Sitting with both feet on the ground in front of the pedals and positioning in the middle of the keyboard. (If the student's feet do not touch the ground, a stool or box should be used.)
- The height of the chair should be at the same height with the keyboard, where the elbow can move.
- One should not repose on the chair and the body should be at ease.
- Upper arm, fore arm, wrist and hand should be on a level with the keyboard. The wrist moves away from the body but the shoulders should not raise when raising the arm.
- The position of fingers considerably affects the tone quality. Correctly positioned and solid finger tips make clear sound and create a harmonious, fluent affect like singing a song (Agay, 2004).

There is a certain relationship between the practices of piano students and their technical and musical problems. One of them is the process between the perception of music and the technical practice, and the other one is a better perception of music during the technical practice (Gasimova, 2011).

One should practice regularly, systematically and in an informed manner in order to learn piano effectively. The student's way of practice enables him/her to achieve success and progress fast.

One of the necessities of piano training is practicing what has been learned during the class. Because the movements are learned and become a reflex faster and effectively when physical and mental practices are periodically repeated. In this way, the students can pursue their practice process in the piano training correctly (Pirgon, 2013). If the students taking piano lessons practice only to pass the class, the practicing period will be pointless and superficial. In fact, practicing piano is a thinking process and a brain activity.

The student should be guided properly under the guidance of piano teachers for this process to be conducted effectively. The students will have a better understanding on how they should think and practice in time (Lang, 2015).

One of the most significant stages of piano training is for piano students to learn how to practice a work or etude. This practice process is quite hard for students. Some students practice just because they need to and constantly repeat the whole song without thinking about it. However, physical movements should be in cooperation with mind and ear in order for a correct and effective practice (Ercan, 2008). The students, thus, will reach to their target more easily. The student will not have a difficulty in implementing this in the future once this practicing habit is formed.

According to Pirgon (2010), it is important for a student to be able to apply the learning outcomes of the piano training to their educational and occupational life. Therefore, the students should learn the correct and informed practice techniques for their individual practice process.

There are many details which a student should pay attention to while practicing piano. Some of these are finger numbers, musical dynamics and tempo. If the student is unable to perform this practice period systematically, he/she cannot use the time well and manage to learn. The work they play would be just playing the notes (Toptaş, 2016). Students should visualize and express the music in their minds and reach the musical integrity for an effective piano training. The students should be able to question themselves continually while practicing and to carefully follow where they have made a mistake. They need to exert effort to be in search for better (Bağçeci, 2005).

Piano education needs to keep pace with today's development rate and trend. To support the multi-faceted development of students, it is necessary to focus on the development of students' innovative thinking, practice, discovery and skills (Wu, 2019). There are many factors that affect the quality of piano education. These may originate from students, teachers, teaching methods or physical environment. Many factors such as student's ability, perception, interest, level of readiness, work habits can directly affect piano education (Babacan, 2016).

Certain behaviors should be carried out in a disciplined manner to achieve the desired objective in piano training. Otherwise, students will think they cannot manage it even though they practice and may drift apart from their instrument. In fact, this problem results from student's not knowing how to practice (Kalkanoğlu, 2018).

The Aim of the Study

Piano training is an obligatory instrument in every institution providing occupational music education. Piano lessons are carried out applied and theoretically. In music departments, piano lessons are not productive for some student. There are many reasons for that. One of them is that they do not know how to effectively practice piano. Due to these reasons, it was aimed to guide the students with the practicing recommendations which were created based on the opinions of students taking piano lessons regarding their methods of practicing piano. In this regard, the research question was generated as "what are the opinions of students regarding the methods of practicing piano and the practice recommendations in line with these opinions?".

METHOD

Research Design

Qualitative research method was employed in this study. Qualitative research method is the qualitative evaluation of the data collected with various data collection methods. The information collected with this method is interpreted and concluded (Arslanoğlu, 2016). In the studies conducted with the qualitative research method, the point of view is rather different than learning "how many" or "how good". For example, the research topics such as how a lesson is taught, what the factors affecting the learning process positively or negatively are or what students do are selected (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016). The reasons why qualitative research method was selected for this study is to focus on what the students do for piano practicing methods by receiving their opinions.

In this study, Case Study model which is a qualitative research type has been employed. Case study which is a qualitative research approach examines one or few cases limited by the researcher through data collecting tools including multiple resources such as observations, interviews, reports, documents, and defines cases and themes related to the cases (Creswel, 2014). In this regard, the student opinions regarding their methods of practicing piano were received and recommendations were determined regarding effective piano practice.

Study Group

This study employs homogeneous sampling among the purposive sampling methods. This sampling was preferred to receive the opinions of the students taking piano lessons regarding their processes of practicing piano and to provide recommendations of effective piano practice in line with these opinions.

T. U. State Conservatory Department of Music Theories started to give education in the academic year 2018-2019 and there are only two classes. Therefore, the study group consists of undergraduate 1 and undergraduate 2 students in the department of Music Theories. This study was applied to the students of State Conservatory Department of Music Theories, who study in the spring semester of 2019-2020 academic year. The study was conducted by interviewing 10 students receiving piano lessons in the spring semester. The real

names of the students were not included in the study. Each of them was given a code in the findings chapter of the study.

Data Collection and Analysis

This study includes the opinions of students regarding their piano practicing processes. A semi-structured interview technique was employed to collect data in line with this purpose. A semi-structured interview form created by the researcher was created. In order to ensure the scope validity of the prepared interview form, the opinions of three lecturers were taken and made ready for implementation. Interview form, weekly working time, how many hours are worked daily, whether errors are noticed while working, whether they listen to themselves while playing the piano, whether audio/recording or video recording is taken, whether there is a difference when playing alone and playing in the lesson, how to start a new work consists of 9 question as to whether there are different solutions while working and piano working methods. The questions in the semi-structured interviews should be open-ended so that the participants can express their thoughts in line with their perceptions. Therefore, each question must be flexible, or the interview should be prepared with differently structured techniques (Merriam, 2013).

The interviews were conducted by asking the questions in the interview form to each participant and by recording with a voice recorder. The interview of a total 9 questions in the employed interview form lasted about 40 minutes. The opinions of students were received regarding the processes of practicing piano with this interview form.

The qualitative data acquired from the semi-structured interview form was evaluated in categories by employing the content analysis method. Content analysis enables us to explain the collected data and to reach the relations. The data is summarized and interpreted in descriptive analysis while it goes through a more comprehensive process in content analysis. The outcomes which may not be noticed with descriptive analysis can be discovered with content analysis. In short, content analysis enables us to define the data and to reveal the truth hidden in the data (Yıldırım & Şimşek, 2013).

The findings of the research were based on the interview questions and the theme was accepted and sub-themes were created from the responses of the participants to the interview questions. Short codes were created in order to determine the thought that was desired to be explained by the long answers obtained at the end of the interview. On the other hand, categories were expressed in a way to clarify the questions asked in the interview form. In addition, a sample student response is provided for each code.

FINDINGS

What are the opinions of students on practicing piano and the practice recommendations in line with these opinions?

In order to answer this question, the answers in the semi-structured interview form were respectively examined.

Question 1: "How many days a week do you practice piano?"

Table 1. The Opinions of Students About the Durations of Weekly Piano Practice

Category	Code	Students
The students' durations of weekly piano practice	3 days a week	A,B,C,E,H
	2 days a week	D,G,J
	1 day a week	F, I

Table 1 demonstrates information on the weekly piano practicing durations of students. There are 5 students who practice 3 days a week, 3 students practicing 2 days a week and 2 students practicing 1 day a week. There is a difference in the number of days of weekly practices.

Question 2: "How long do you practice when you sit in front of the piano?"

Table 2. Student Opinions Regarding the Time Spent on Piano

Category	Code	Students
Time spent in front of piano	At least 1 hour	A,B,D,
	Approximately 2 hours	C,H,I
	3 hours	E
	30 minutes	F,G,J

Table 2 is about the time spent in front of the piano. The students with codes A, B and D stated that they practice 1 hour at least, the students with codes C, H and I said they practice approximately 2 hours, students coded F, G and J stated that they practice 30 minutes. Only the student with code E stated that he/she practices 3 hours.

Question 3: "Do you notice your mistakes when practicing piano?"

Table 3. The Student Opinions Regarding the Mistakes During Piano Practice

Category	Code	Students
Noticing the mistake during piano practice	I do not notice	A,F,G,I,J
	I notice	B,C,D,E,
	I notice sometimes	H

Table 3 includes the opinions regarding whether they notice their mistakes when practicing piano. The students with codes A, F, G, I and J do not notice while the students coded B, C, D and E stated they noticed their mistakes. The student coded H stated that he/she noticed them sometimes.

A: "I usually do not notice and see my mistakes in the class. When I notice my mistakes, I practice only to correct those wrong parts."

F: "I mostly have difficulty in noticing my mistakes when practicing piano. Because I cannot make a detailed analysis and think multilaterally about the work."

Question 4: "Do you listen to yourself when playing/practicing piano?"

Table 4. Student Opinions on Listening to Yourself While Playing/Practicing Piano

Category	Code	Students
The ability to listen yourself when playing piano	I cannot listen	A,F,G,H,I,
	I listen	B,C,D,E,J

Table 4 shows the opinions regarding whether they listen to themselves when playing/practicing piano. There is a fifty-fifty evaluation. 5 students said that they can listen to themselves when playing and the other 5 students stated that they cannot listen to themselves when playing.

I: "I do not listen; I focus on playing."

D: "I listen to myself and check whether I play wrong in the parts which sound bad."

Question 5: "Do you take a sound or video recording of yourself when you practice piano?"

Table 5. Student Opinions on Taking A Sound or Video Recording of Themselves During the Practice

Category	Code	Students
Taking sound or video recording when practicing	I do not record	A,D,F,G,I
	Partially	B,E,H
	I record	C,J

Table 5 is about whether students take a sound or video recording of themselves while practicing. According to the data here, it has been detected that A, D, F, G, H and I do not record, and C and J record.

G: "I usually do not. Because I have realized that I make more mistakes when recording. I was constantly starting over. I believe that recording generate pressure and I cannot adapt it."

A: "I practice without taking video recording. I make mistakes continuously when I start taking a video recording of myself. It demoralizes me when I make mistakes constantly."

Question 6: "Is there any difference between playing a song on your own and playing it to the teacher during the lesson?"

Table 6. Opinions Regarding the Differences between Playing on Your Own and Playing During the Lesson

Category	Code	Students
If there is a difference playing alone and during class	Yes, there is	A,B,D,E,F,G,H,I,J
	No, there is not	C,

Table 6 demonstrates the opinions of students regarding if there is a difference between playing on their own and playing to their teachers during class. Only the student coded C stated that there was no difference while the students coded A, B, D, E, F, G, H, I and J said that there were differences. Some students expressed this situation clearly.

A: "I can play it precisely when I am on my own. But I cannot do it during the lesson. I play the parts, which I can play normally, wrong."

J: "Yes, there is a difference. For example, I do not make mistakes while playing a song I know for sure on my own. But I cannot help but make mistakes when I am playing for the teacher, especially if there is a part where I had trouble before. However, I sometimes play the parts I had trouble playing flawlessly in front of the teacher. Sometimes, I get stressed in front of the teacher and this makes me more focused and I can analyze the song in my mind better."

Question 7: "What do you do first to practice a song given to you?"

Table 7. Opinions Regarding the Practices in the Process to Start A Song

Category	Code	Students
Practices in the starting process	I check the song's tone and start practicing both hands at the same time	A,C,F,H,I,J
	I practice the right and left hand separately	B,D
	I slowly practice meter by meter	E,G,J

Table 7 includes the statements regarding what the first stage is when starting to practice a new song. A, C, F, H, I and J stated they started practicing both hands; B and D stated that they practice the right and left hand separately while E, G and J said they practice slowly meter by meter.

B: "My first stage of practicing is to start from bass clef or treble clef, then combine them and progress from there."

H: "Firstly, I check the accidentals in the song. I usually forget to check the tone of the song. Then, I place these accidentals into the song. After that, I write the names of confusing notes in the ledger

lines under them and lastly I start from the first staff, I repeat it time after time until I feel sure and pass to the next staff."

Question 8: "Do you consider different solutions when practicing piano?"

Table 8. Opinions Regarding Different Solutions When Practicing Piano

Category	Code	Students
If there is any different solutions or not	Yes	A,E,
	No, I do not	B,C,G,H,I,J
	Sometimes	D,F

Table 8 shows information on different solutions when practicing piano. According to their statements, A and E think of different solutions; D and F sometimes consider different solutions when practicing piano while B, C, G, H, I and J do not think different solutions.

D: "I sometimes practice one by one in detail and sometimes I play the song without a full focus and try getting used to it. Then, I try correcting the mistakes."

I: "I consider increasing the practice hours and practicing carefully."

Question 9: "What do you think are the effective piano practicing methods?"

Table 9. Opinions on Methods of Practicing Piano Effectively

Category	Code	Students
Methods of practicing piano effectively	Progressing meter by meter.	A,B,E,G,I
	Paying attention to technical features	C
	Playing the song until you play it flawlessly	D
	Performing scale and arpeggio practices according to its tone	F
	I have no idea	H,J

Table 9 includes the opinions of students regarding the methods of practicing piano. A, B, E, G and I stated that it was necessary to progress meter by meter, the student coded C stated that the technique features should be paid attention to, the student coded D said it was required to repeat the song until you play it flawlessly, and the student coded F expressed that scale and arpeggio exercises in the tone of the song should be practiced. The students with codes H and J stated that they had no idea on the methods of practicing piano effectively.

D: "It is working on the parts where you make mistakes playing, decreasing them to zero and then being able to play it flawlessly."

G: "Practicing regularly half an hour at least every day or every other day, getting used to finger and arm transitions first instead of practicing focused on note and then passing to the song. Keeping the things that will distract you away. Using a metronome to maintain the tempo, learning the song first and then applying the techniques and nuances."

In the study, suggestions were made in connection with the data obtained from student views. It was detected that weekly practice was 3 days maximum. This should be evaluated in proportion to the practice hours within the day. It is observed that the approximate practice time is 2 hours. Discipline and continuity are must for practicing piano. One should practice during certain hours of the day without any external factor. It would be much more appropriate to practice every day since learning an instrument is based on performance.

One of the most significant faults when practicing piano is not noticing the mistakes made. This situation would cause student not to progress no matter how much they practice a song, and it will be harder to correct these mistakes since they will establish as the student practice. The issue which should be paid attention is to keep away from the external factors which would distract you before getting in front of the piano. The next stage is to make a detailed analysis of the song before playing it and to mark the significant parts beforehand. It is thought that it would be useful to examine the song's tone, the meter count, the accidentals within the song, the rhythmic structure of the song, the technical skills of the right and left hand in detail.

Another important issue to practice is being able to listen to yourself. This requires a process. The student should be clearly informed about what listening to yourself means. A person who can listen to themselves can perceive as an external different ear and can make self-criticism and evaluations. This situation will cause making less mistakes or decreasing the mistakes made to the minimum. Different methods may be considered due to the difficulty of this stage.

One of them is for the students to take a sound or video recording of themselves and then, to listen/watch themselves. This procedure will enable students to observe their mistakes and deficiencies more clearly. They can focus more since the recording makes them feel like being watched or heard by some other person. Therefore, students usually think this as a very stressful situation. The fear and anxiety of playing next to other people cause this situation. In this regard, it may be useful for the students to get used to playing in front of other people or practice with recording themselves in order to decrease this anxiety to minimum or to cope with it. Furthermore, student can feel more self-confident and relaxed when making the teacher listen to it during the class since the recording helps them to notice their mistakes or deficits. In this way, the practice will reach its goal; the teacher can add something new to the learned skills and the progress will be more efficient.

The paths to practice piano include cliché practice methods such as song analysis, practicing right and left hand separately, progressing meter by meter. These are accurate yet may differ in some situations. These are learning strategies according to the learning levels of students, individual differences and individual

characteristics. Therefore, these learning strategies are demonstrated to students and may give them an idea on their practice.

Playing piano develops problem solving skills. There may be more than one solution to mistakes made. It is important to solve that problem briefly and to the point with different solutions rather than focusing on a single idea. We can raise the awareness of the student for that. The student who study in an informed manner can discover different solutions.

Practicing piano is the key point of being able to play piano. Practicing piano effectively is as important as playing piano well. Because practice is what leads to success. It is observed that students do not know what and how they should practice. It is also understood that they only have control over few specific features regarding practicing piano. Therefore, the students should be informed on how to practice piano since the first of piano lessons and following up the practice processes of students outside the class may be useful for them to practice piano effectively.

CONCLUSION and DISCUSSION

Playing piano is better and more effective when cognitive and affective skills are also used together as much as psychomotor skills. Practicing focused on only psychomotor skills cause a limited learning based on memorization. However, students should improve these skills with effective practice methods.

Ertem (2014) states that some students have difficulties during learning stage. According to her, this is because the students waste their time with several repetitions. She reflected the complaints of students about not being able to learn and not getting effective results as a result of their study no matter how long they practice. She states that this situation is due to students' not knowing how they should learn.

Tekin Gürgen (2016) took the opinions of 41 students on piano courses in the study called "The opinions of musicology students about piano courses". According to the results of methods to practice piano that were categorized in this study, it was detected that 32% of the students had no piano practicing method, 20% of them practiced both hands separately and 10% practice at a slower tempo. It was also revealed that 5% of the students practiced by dividing the song into sections, repeating the meters, sight-reading at a slower tempo, listening the records of the songs, memorizing them and playing them by ear.

In this regard, one of the very basic deficits is not knowing how to practice piano. The first thing to teach students should be how to practice when learning to play piano. There are certain details to carry out when practicing a song in piano. According to the data acquired in the study, the common opinions of students are as follows; They stated that they work 2 or 3 days a week and 2 hours approximately; half of the students can listen to themselves when playing while the other half do not listen; the half of the students can realize their mistakes while the other half cannot; they firstly check the tone of a song given, they practice both hand at the same time or right and left hand separately.

In this study, students were asked questions about listening and recording themselves as well as finding different solutions. Some of the students answered these questions positively while some of them gave negative answers. The common theme of these questions is to find out about the self-awareness and self-assessment levels of the students.

In a study conducted by Çelik (2010) on students to assess their own performance, using video recording in piano training was examined. According to the results of this study, the students could play consciously, think independently, perceive and analyze themselves objectively, see and learn about themselves and have an idea about their own performances when they recorded themselves.

Another point is, a practice time should be determined for each day and the students should conform to that. Mental participation and concentration are must when practicing. It is important to plan before starting to practice. The style, pattern and technical difficulties of the work being practiced should be determined beforehand. It is necessary to divide the work into small parts and practice as such. The parts where they have difficulty in can be corrected with frequent repetitions. The repeated parts should be played again by combining with the previous and next meters. It is considerably useful to practice right and left hand separately first, and play both hands together then. The student should play at a very slow tempo at first. Playing at a slow tempo enables student to comprehend the details better, solve the technique and musical problems in an easier manner. One of the most significant stages is to play/practice with the correct finger numbers. The students should firstly play the song mezzo forte without its nuances, which means they should play all the notes with the equal loudness (Agay, 2004).

Another result of the study is the mistakes due to the lack of attention. The reason why students are not aware of their mistakes may be because they cannot pay attention when practicing. In this regard, it is necessary to keep the factors distracting them away and to concentrate when practicing. In addition, it may be thought that some students who started to study instrument late have limited physical disabilities and have concerns such as failure, they have negative effects on their work processes.

Demirova (2008) stated that attentive practice and concentration are must in piano training; furthermore, she expressed that these would contribute to the musical development of the student.

Furthermore, the factors such as attitude, self-sufficiency, motivation and concern affect the success of the student in piano training directly or indirectly. It is known that the reluctance of the students to take piano lessons for such reasons affect their performance and academic success (Gün & Köse, 2013).

In Barsamyan's (2019) study called "Piano education in adults", piano methods used in all fields, including success factors in adult piano education and historical development in education, were examined. As a result of the study, it stated that they should undergo a comprehensive training process for adult piano education and determined that the students had physical problems due to their age while playing the piano. it also expressed

concern about failure and criticism. it states that teacher is an important factor in the study and should be seen as an external motivation tool for the student.

The students essentially need to be taught to enjoy the music. Students will be able to associate playing the piano with real life if they have a better vision about playing the piano. In other words, playing the piano will be a way for the students to express themselves. They will also be able to relieve themselves of stress. Furthermore, the students should not feel obligated to improve themselves to be better at playing piano. It is a must for the students to enjoy while practicing piano and thus they will be able to progress in an easier and more comfortable manner (Wen Li, 2001). The students will get away from negative factors such as anxiety and stress as long as they enjoy practicing.

Gün and Yıldız (2013) have stated in their study that there are many factors affecting the success in piano training. One of these is that the negative factors such as mental tension, anxiety and fear felt by the student while playing the piano affect their success. Various breathing exercises have been suggested to resolve such negative factors.

It can be said that effective practice in piano training happens with using all the skills together, getting away from the external factors, with attention and concentration, directions on how to practice, different learning strategies, with awareness, discipline and continuity, different approaches, patience and commitment.

ETHICAL TEXT

“In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules are followed. Responsibility belongs to the author for any violations related to the article.”

REFERENCES

- Agay, D. (2004). Elements of Technique. *The Art of Teaching Piano*.Ed. Denes Agay.
- Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel Yöntem ve Araştırma Teknikleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Babacan, E (2016). Preservice Teachers' Views on Challenges of Piano Training. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(1), 170-185.
- Bağçeci, S.E. (2005). Piyano eğitiminin II. Yarıyılına ilişkin analitik yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 15(2), 147-161.
- Barsamyan, M. (2019). Piano education in adults. *Educational Research and Reviews*, 14(13), 458-464.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswel, J.W. (2014). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S.B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.

- Çelik, B. (2010). Pişano eğitiminde video kamera kullanımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30(3), 785-800.
- Ercan, N. (2008). *Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler*. Ankara: Sözkeseñ Matbaası.
- Ertem, Ş. (2011). Orta düzey pişano eğitimi için repertuar seçme ilkeleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19 (2), 645-652.
- Ertem, Ş. (2014). Pişano eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemi. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 2(2), 1-26
- Demirova, G. (2008). Pişano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi. Yayımlanmamış doktora tezi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Fenmen, M. (1947). *Piyanistin Kitabı*. Ankara: Akba Kitabevi.
- Gasımova, T. (2011). Pişano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Journal of Institute of Fine Arts*. 25, 99-106.
- Gün, E. & Köse, H.S. (2013). Müzik öğrencilerinin pişano dersine yönelik tutumları. *Turkish Studies*. 8(3), 247-261.
- Gün, E. & Yıldız, G. (2013). Pişano eğitiminde başarıyı etkileyen faktörler. *e-Journal of New World Sciences Academy*. 8(1), 103-114.
- Jelen, B. (2013). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde pişano eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Rast Müzikoloji Dergisi*. 1 (1), 258-285.
- Kalkanoğlu, B. (2018). Bilgisayar destekli pişano öğretiminin öğrenci performansı üzerindeki etkilerinin araştırılması (Home Concert Xtreme Örneği). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Lang, L. (2015). Analysis on the interaction and intergration of piano education and moral education in collages and universities. *Higher Education of Social Science*. 9(5), 69-73.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için rehber*. S. Turan (Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Pirgon Y. (2010). Pişano eğitiminde bilinçli çalışma teknikleri. *E- Journal of New World Sciences Academy*. 5(4), 211-221.
- Pirgon, Y. (2013). Pişano eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(3), 41-49.
- Tekin Gürgeñ, E. (2016). Müzik bilimleri öğrencilerinin pişano dersi ile ilgili görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1298-1303.
- Toptaş, B. (2016). Effect of daily work on student’s memorization ability in piano education. *Educational Research and Reviews*. 11(7), 371-376.
- Wen Li, C. (2001). The effect of Taiwanese piano education from the perspective of collage senior piano majors. Doctoral Dissertation. *University of Oklahoma*, Oklahoma.
- Wu, R. (2019). Rational reflection and reasonable construction of piano education teaching model in colleges and universities. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 368, 720-723.
- Yazıcı, T. (2013). Pişano öğretiminde karşılaşılan sorunların pişano öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*. 2, 130-150.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

PİYANO ÇALIŞMA YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: TRABZON ÜNİVERSİTESİ DEVLET KONSERVATUVARI ÖRNEĞİ

ÖZ

Piyano eğitiminin temelini teknik davranışlar oluşturmaktadır. Teknik davranışların sağlam olması müzikalitenin rahat bir şekilde ortaya çıkarılmasını sağlamaktadır. Teknik becerilerin ve müzikalitenin gelişmesi için ise düzenli ve doğru bir şekilde çalışmak gerekmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda piyano zorunlu bir çalgıdır ve piyano eğitimi alan öğrenciler piyano derslerinde çeşitli problemlerle karşılaşabilmektedir. Öğrencilerin piyanoya nasıl çalışılması gerektiğini bilmeleri ise bu problemlerin başında gelmektedir. Bu araştırma ile piyano çalışma yöntemleri ile ilgili öğrenci görüşleri alınarak çalışma önerilerinin sunulması amaçlanmıştır. Piyanoya nasıl çalışılması gerektiği ile ilgili bilgilere de yerilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden olan durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Trabzon Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Teorileri anabilim dalındaki 10 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere göre, öğrencilerin çalışma süreleri, hata yapma durumlarının farkındalığı, kendilerini dinleyebilme, çalışırken kayıt alabilme, ders sonrası ve dersteki durumların farklılığı, parçayı çıkartma aşamaları, farklı çözüm yolları bulabilme, etkili piyano çalışma yöntemleri ile ilgili görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda çalışma önerileri getirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda; devinışsel, bilişsel ve duyuşsal becerilerin bir arada kullanılması, dikkat ve konsantrasyonun sağlanması, nasıl çalışılması gerektiği ile ilgili yönlendirmelerin yapılması, farklı öğrenme stratejilerinin uygulanması, bilinçli çalışmanın sağlanması, disiplinin ve sürekliliğin sağlanması, farklı yaklaşımlarla çözüm yolları aranması, sabır ve özveride bulunulmasına yönelik piyano eğitiminde etkili çalışma önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Piyano, Piyano Eğitimi, Piyano Çalışma Yöntemleri.

GİRİŞ

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin temel boyutlarından biridir. Çalgı eğitimi ile öğrenci, müzik yapma becerisini, müzik bilgisini, birlikte çalma becerisini, düzenli ve disiplinli çalışma becerisini geliştirmekte ve repertuar tanınmasına olanak sağlamaktadır.

Piyano, çalgı eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Önemli olmasının nedenleri, piyanonun hem çok geniş bir literatüre hem çoksesli kullanıma hem de bir eşlik çalgısı olma özelliğine sahip olmasıdır; ayrıca eğitim alanında veya bir eğitim aracı olarak kullanılabilir olması da piyanonun önemli işlevlerinden biridir (Yazıcı, 2013). Piyano eğitimi çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir. Bilişsel, devinışsel ve duyuşsal becerilerin gelişimini sağlamaktadır.

Piyano eğitiminin en önemli esası, öğrencinin müzikal gelişimini sağlamaktır. Müzikal gelişimin ön plana çıkması için de teknik önemli bir rol oynamaktadır. Fakat teknik hiçbir zaman müziğin önüne geçmemelidir. Teknikten bir araç olarak yararlanmak gerekmektedir (Fenmen, 1947). Diğer bir ifadeyle; piyanoyu etkili kullanabilmek için teknik ve müzikal anlamda sağlam bir temel oluşturmak gerekmektedir (Jelen, 2013).

Doğru el pozisyonu, doğru oturuş gibi temel davranışlar ve tuşe, sonorite, klavye hakimiyeti gibi becerilere sahip olmak teknik yeterliliğe ulaşmanın esaslarındandır (Ertem, 2011). Teknik çalışma genellikle ilk derste başlamaktadır. Öğrenci piyanoda nasıl oturacağını, doğru vücut duruşunu ve kolların el ve parmaklarının hangi pozisyonda tutulacağını öğrenmektedir. Hatalara engel olmak ve doğru bir şekilde öğrenilmesi açısından aşağıdaki yönlendirmeler önerilmektedir:

Her iki ayak pedalların önündeki zeminde duracak şekilde oturulması ve klavyenin ortasına göre duruş ayarlanmalıdır. (Öğrencinin ayakları yere değmiyorsa, bir tabure veya kutu kullanılmalıdır.)

- Koltuğun yüksekliği dirsek kolay hareket edebilecek şekilde klavye ile aynı hizada olmalıdır.
- Sandalyeye sırt yaslanmamalı ve vücudun rahat olması gerekmektedir.
- Üst kol, ön kol, bilek ve el klavyeyle aynı hizada olmalıdır. Kol kaldırılırken dirsek vücuttan uzaklaşır fakat omuzlar kalkmamalıdır.
- Parmakların konumu ton kalitesini büyük ölçüde etkilemektedir. Doğru bir şekilde konumlandırılan ve sağlam parmak uçları parlak ses üretir ve ahenkli, akıcı ve şarkı söyler gibi bir etki yaratır (Agay, 2004).

Piyano öğrencilerinin çalışmalarında teknik ve müzikal sorunlarda bazı ilişkiler bulunmaktadır. Bunlardan biri; müziğin algılanması ile teknik çalışma arasındaki süreç, diğeri ise; teknik çalışma sürecinde müziğin daha iyi algılanmasıdır (Gasımova, 2011).

Piyano öğrenmeyi etkili bir şekilde gerçekleştirebilmek için, düzenli, sistematik ve bilinçli çalışmak gerekir. Öğrencinin çalışma şekli başarıyı yakalamasına ve daha hızlı bir şekilde ilerlemesini sağlayacaktır.

Derste öğrenilenlerin pekiştirilmesi piyano eğitiminin gereklerinden biridir. Çünkü fiziki ve zihinsel çalışmalar belirli periyotlarla tekrarlandığında hareketlerin öğrenme ve refleksleşme süreci daha çabuk ve etkin bir şekilde gerçekleşir. Böylelikle öğrenci piyano eğitimindeki çalışma sürecini doğru bir şekilde sürdürebilir (Pirgon, 2013). Piyano dersi alan öğrenciler sadece dersi geçmek amacıyla çalıştıkları zaman çalışılan süreç bir o kadar anlamsız ve yüzeysel olmaktadır. Aslında piyano çalışmak bir düşünme süreci ve beyin aktivitesidir.

Bu sürecin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi için piyano öğretmenlerinin rehberliğinde öğrenciler doğru bir şekilde yönlendirilmelidir. Böylelikle öğrenci zaman geçtikçe nasıl düşünmesi ve nasıl çalışması gerektiğini daha iyi anlamış olacaktır (Lang, 2015).

Piyano öğrencilerinin bir esere veya etüde nasıl çalışmaları gerektiğini öğrenmeleri piyano eğitiminin en önemli aşamalarındandır. Bu çalışma süreci öğrenciler için oldukça güçtür. Kimi öğrenciler sadece çalışmaları gerektiği için çalışmakta ve parçaların üzerinde düşünmeden baştan sona parçayı sürekli tekrar etmektedir. Oysa ki doğru ve etkili bir çalışma için, fiziksel hareketlerin zihin ve kulak ile iş birliği içerisinde gerçekleşmesi gerekmektedir (Ercan, 2008). Böylelikle öğrenci ulaşmak istediği hedefe daha kolay bir şekilde ulaşmış olacaktır. Bu çalışma alışkanlığı oluşturulduğunda ise öğrenci ileriki dönemlerde de bunu uygulamakta zorluk çekmeyecektir.

Pirgon'a (2010) göre, piyano eğitiminde kazanılan donanımları öğrencinin hem eğitim hem de mesleki yaşantısında uygulayabilmesi önem arz etmektedir. Bu yüzden öğrencinin bireysel çalışma süreci için doğru ve bilinçli çalışma tekniklerini kazanması gerekmektedir.

Piyano çalışırken öğrencinin dikkat etmesi gereken birçok ayrıntı bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; parmak numaraları, müzikal dinamikler ve tempodur. Eğer öğrenci bu çalışma sürecini sistematik bir şekilde yerine getiremiyorsa zamanını doğru kullanamamış ve öğrenmeyi gerçekleştirememiş olur. Çaldığı eser sadece nota çalımından ibaret olur (Toptaş, 2016). Etkili bir piyano eğitimi için öğrencilerin müziği zihinlerinde canlandırabilmeleri, ifade edebilmeleri, müzikal bütünlüğe ulaşabilmeleri gerekmektedir. Öğrenci çalışırken kendini sürekli sorgulayabilmeli, nerede hata yaptığını dikkatli bir şekilde takip edebilmelidir. Daha iyisi için çaba sarf edip arayışlar içerisinde olması gerekmektedir (Bağçeci, 2005).

Piyano öğreniminde istenilen hedefe ulaşabilmek için belirli davranışların disiplinli bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler çalıştıkları halde yapamadıklarını düşünerek, çalgılarından uzaklaşabilmektedir. Aslında bu sorun öğrencilerin nasıl çalışmaları gerektiğini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır (Kalkanoğlu, 2018).

Araştırmanın Amacı

Piyano eğitimi, mesleki müzik eğitim veren tüm kurumlarda zorunlu bir çalgı olarak yer almaktadır. Piyano dersleri uygulamalı ve teorik olarak işlenmektedir. Müzik bölümlerinde piyano dersleri kimi öğrenciler için verimli geçmemektedir. Bunun birçok sebebi bulunmaktadır. Bu sebeplerden biri de; piyanoya etkili bir şekilde

nasıl çalışılması gerektiğinin bilinmemesidir. Bu nedenlerden dolayı, piyano eğitimi alan öğrencilerin piyano çalışma yöntemlerine ilişkin görüşlerine yönelik oluşturulan çalışma önerileri ile öğrenciye yol göstermek amaçlanmıştır; bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “piyano çalışma yöntemlerine ilişkin öğrenci görüşleri ve bu görüşler doğrultusunda oluşturulan çalışma önerileri nasıldır?” biçiminde oluşturulmuştur.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, toplanan bilgilerin çeşitli bilgi toplama teknikleri ile elde edilen verilerin nitel bir şekilde değerlendirilmesidir. Bu yöntemde toplanan bilgiler, sınıflandırılarak yorumlanır ve sonuçlanır (Arslanoğlu, 2016). Nitel araştırma yöntemi ile yapılan çalışmalarda “ne kadar” veya “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok daha farklı bir bakış açısı ile yaklaşmaktadır. Örneğin; bir dersin nasıl öğretildiği, öğrencilerin neler yaptıkları veya öğrenme sürecini olumlu ve olumsuz etkileyen faktörler gibi araştırma konuları seçilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016). Bu çalışma için nitel araştırma yönteminin seçilmesinin nedeni, öğrencilerin görüşleri alınarak piyano çalışma yöntemleri için neler yaptıklarına odaklanmaktır.

Bu araştırmada nitel araştırma türlerinden olan Durum Çalışması modeli kullanılmıştır. Nitel bir araştırma yaklaşımı olan durum çalışması, araştırmacının sınırlanmış olduğu bir veya bir kaç durumu, gözlemler, görüşmeler, raporlar, dökümanlar gibi çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları ile derinlenmesine incelemesi, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlamasıdır (Creswel, 2014). Bu bağlamda, araştırmada öğrencilerin piyano çalışma yöntemleri ile ilgili görüşleri alınarak, piyanoda etkili çalışmaya yönelik öneriler belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yönteminden benzeşik örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme, piyano dersi alan öğrencilerin piyano çalışma süreçlerine ilişkin görüşlerinin alınması ve bu görüşler doğrultusunda piyanoda etkili çalışmaya yönelik önerilerin sunulması sebebiyle tercih edilmiştir. Benzeşik örnekleme, belli bir alt tabakadaki grubu derinlemesine betimlemektir (Büyüköztürk vd., 2016).

T. Ü. Devlet Konservatuvarı Müzik Teorileri bölümü 2018-2019 eğitim-öğretim yılında eğitim vermeye başlamıştır ve sadece iki sınıf bulunmaktadır. Bu sebeple çalışma grubu Müzik Teorileri bölümü lisans 1 ve lisans 2 öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu araştırma, 2019-2020 eğitim – öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören Devlet Konservatuvarı Müzik teorileri bölümündeki öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma bahar döneminde piyano dersi alan 10 öğrenci ile görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamış; çalışmanın bulgular kısmında her birine bir harf verilerek kodlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada öğrencilerin piyano çalışma yöntemleri ile ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu amaçla ilgili verilerin toplanabilmesi için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formunun kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla üç öğretim üyesinin görüşleri alınarak uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Görüşme formu, haftalık çalışma süresi, günlük kaç saat çalışıldığı, çalışırken hataların fark edilip edilmediği, piyano çalarken kendini dinleyip dinlemediği, ses/kayıt veya video kaydının alınıp alınmadığı, tek başına çalarken ve derste çalışıldığında fark olup olmadığı, yeni verilen bir esere nasıl çalışılmaya başlandığı, çalışırken farklı çözüm yollarının olup olmadığı ve piyano çalışma yöntemleri olmak üzere toplam 9 sorudan oluşmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcıların algıları doğrultusunda kendi düşüncelerini anlatabilmeleri için, soruların açık uçlu olması gerekmektedir. Bu yüzden her soru esnek olmalı veya görüşme farklı yapılandırılmış tekniklerle hazırlanmalıdır (Merriam, 2013).

Görüşmeler her bir katılımcıya görüşme formunda yer alan soruların sorulması ve ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Uygulanan görüşme formunda yer alan 9 soruluk görüşme her katılımcı ile yapılan yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Bu görüşme formu ile öğrencilerin piyano çalışma süreçleri ile ilgili görüşlerine ulaşılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak, kategoriler halinde değerlendirilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin açıklanabilmesi ve ilişkilere ulaşmasını sağlamaktadır. Betimsel analizde veriler özetlenip yorumlanırken, içerik analizinde ise daha derin bir işlem yapılmaktadır. Betimsel analizle yapılan değerlendirmelerde fark edilmeyen sonuçlar içerik analizi ile keşfedilebilmektedir. Kısaca içerik analizi, verileri tanımlamaya ve verilerin içinde saklı olan gerçeklerin çıkarılmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırma bulguları, görüşme soruları temele alınarak tema kabul edilmiş ve araştırmaya katılanların görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan alt temalar oluşturularak sunulmuştur. Kodlar, görüşme sonucunda ulaşılan uzun cevaplar ile anlatılmak istenilen düşüncenin tespit edilmesi bakımından kısaltılarak oluşturulmuştur. Kategoriler ise, görüşme formunda yöneltilen sorular anlaşılır olacak şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca her kod için örnek bir öğrenci cevabı da verilmiştir.

BULGULAR

Piyano çalışmaya yönelik öğrenci görüşleri ve bu görüşler doğrultusunda oluşturulan çalışma önerileri nasıldır?

Bu sorunun cevaplanabilmesi için, yarı yapılandırılmış görüşme formundaki cevaplar sırasıyla incelenmiştir.

Soru 1: 'Haftada kaç gün piyano çalışıyorsunuz?'

Tablo 1. Öğrencilerin Haftalık Piyano Çalışma Süreleri ile İlgili Görüşler

Kategori	Kod	Öğrenciler
Öğrencilerin haftalık piyano çalışma süreçleri	Haftada 3 gün	A,B,C,E,H
	Haftada 2 gün	D,G,J
	Haftada 1 gün	F, I

Tablo 1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin haftalık piyano çalışma süreçleriyle ilgili bilgiler yer almaktadır. Haftada 3 gün çalışan öğrenci sayısı 5, haftada 2 gün çalışan öğrenci sayısı 3 iken; 2 kişi de haftada 1 gün çalışmaktadır. Haftalık çalışılan gün sayılarında farklılıklar görülmektedir.

Soru 2: ‘Piyano başına geçtiğinizde çalışma süreniz ne kadardır?’

Tablo 2. Piyano Başında Geçirilen Süreye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori	Kod	Öğrenciler
Piyano başında geçirilen süre	En az 1 saat	A,B,D,
	Ortalama 2 saat	C,H,I
	3 saat	E
	30 dakika	F,G,J

Tablo 2, piyano başında geçirilen süre ile ilgilidir. A, B ve D kodlu öğrenciler en az 1 saat çalıştıklarını, C, H ve I kodlu öğrenciler ortalama 2 saat çalıştıklarını, F, G ve J kodlu öğrenciler ise 30 dakika çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Sadece E kodlu öğrenci 3 saat çalıştığını belirtmiştir.

Soru 3: ‘Piyano çalışırken hata yaptığınızı fark ediyor musunuz?’

Tablo 3. Piyano Çalışırken Yapılan Hatalarla İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	Kod	Öğrenciler
Piyano çalışırken yapılan hataları fark etme	Fark etmiyorum	A,F,G,I,J
	Fark ediyorum	B,C,D,E,
	Bazen fark ediyorum	H

Tablo 3’te görüldüğü üzere, piyano çalışırken yapılan hataların fark edilip edilmediğine yönelik görüşler yer almaktadır. A, F, G, I ve J kodlu öğrenciler fark etmiyorken, B, C, D ve E kodlu öğrenciler fark ettiklerini belirtmişlerdir. H kodlu öğrenci ise, bazen fark edildiğini ifade etmiştir.

A: “Genelde farketmiyorum ve yanlışlarımı derste görüyorum. Yanlışlarımı farketmediğim zamanlarda ise sadece o yanlış yerleri düzeltmek için çalışıyorum.”

F: “Piyano çalarken çalışırken çoğunlukla hata yaptığımı fark etmekte zorlanıyorum. Çünkü detaylı analiz yapıp eser hakkında çok yönlü düşünemiyorum.”

Soru 4: ‘Piyano çalarken/çalışırken kendinizi dinliyor musunuz?’

Tablo 4. Piyanoda Kendini Dinleyebilme ile İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	Kod	Öğrenciler
Piyano çalarken kendini dinleyebilme	Dinleyemiyorum	A,F,G,H,I,
	Dinliyorum	B,C,D,E,J

Tablo 4’ te piyano çalışırken/çalarken kendilerini dinleyip dinlemedikleri ile ilgili görüşler bulunmaktadır. Yarı yarıya bir değerlendirme vardır. 5 öğrenci çalarken kendini dinleyebildiğini ifade ederken, diğer 5 öğrenci de çalarken kendini dinleyemediğini ifade etmişlerdir.

I: “Dinlemiyorum çalmaya odaklanıyorum.”

D: “Kendimi dinleyip kulağıma kötü gelen yerlerde yanlış çalıp çalmadığımı kontrol ediyorum.”

Soru 5: ‘Piyano çalışırken kendinizi ses/kayıt veya video gibi kayıtlar alıyor musunuz?’

Tablo 5. Çalışırken Kendini Ses/Kayıt veya Video Kaydı Alma ile İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	Kod	Öğrenciler
Çalışırken ses/kayıt veya video kaydı alma	Kayıt almıyorum	A,D,F,G,I
	Kısmen	B,E,H
	Kayıt alıyorum	C,J

Tablo 5, öğrencilerin çalışırken kendilerini ses/kayıt veya video kaydı gibi cihazlar ile kayıt edip etmedikleri ile ilgilidir. Burada elde edilen verilere göre, A, D, F, G, H ve I’nın kayıt almadığı, B, E ve H’nin kısmen kayıt alabildiği, C ve J’nin ise kayıt aldığı tespit edilmiştir.

G: “Genelde almıyorum. Çünkü kaydı açtığımda daha çok hata yaptığımı fark ettim. Sürekli yeniden başladım. Kayıtın baskı oluşturduğunu ve adapte olamadığımı düşünüyorum.”

A: Video almadan çalışıyorum. Videoyla kendimi kayıt etmeye başladığım zaman sürekli yanlış yapıyorum. Sürekli yanlış yapmam moralimi düşürüyor ve çalmak istemiyorum.”

Soru 6: ‘Kendi başınıza parçayı çaldığınız zaman ile derste öğretmene dinlettiğiniz zaman farklılıklar oluyor mu?’

Tablo 6. Kendi Başına Çalınan ile Derste Dinletilen Arasındaki Farklara İlişkin Görüşler

Kategori	Kod	Öğrenciler
Tek başına ve derste dinletirken fark olup olmadığı	Evet oluyor	A,B,D,E,F,G,H,I,J
	Farklılık olmuyor	C,

Tablo 6’da öğrencilerin kendi başlarına çalarken ve derste öğretmenlerine çalarken arada farklılıklar olup olmadığı ile ilgili görüşlere yer verilmiştir. Sadece C kodlu öğrenci herhangi bir fark olmadığını belirtirken, A, B, D, E, F, G, H, I ve J kodlu öğrenciler farklılıklar olduğunu dile getirmişlerdir. Kimi öğrenciler bu durumu açıkça ifade etmişlerdir.

A: ‘Kendi başıma çaldığım zaman eksiksiz yapabiliyorum. Ancak derse girdiğim zaman yapamıyorum. Yapabildiğim yerleri yanlış çalıyorum.’

J: ‘evet oluyor mesela bazen emin olduğum bir parçayı kendi kendime çalarken hata yapmıyorum fakat hocanın yanında çalarken ister istemez hele ki önceden takıldığım bir yer varsa ki genelde burada hocanın yanında da takılırım. Ama bazen de takıldığım yerleri hocanın yanında çalarken hiçbir problem olmadan takır takır çalıyorum. Bazen hocanın yanında yaptığım stres benim dikkatimi daha da artırıyor ve parçayı daha iyi çözümlüyorum kafamda.’

Soru 7: ‘Verilen bir parçayı çalışırken ilk başlangıç olarak ne yaparsınız

Tablo 7. Bir Parçanın Başlangıç Aşamasında Yapılan Çalışmalarla İlgili Görüşler

Kategori	Kod	Öğrenciler
Başlangıç aşamasında yapılan çalışmalar	Parçanın tonuna bakar, iki el aynı anda çalışmaya başlarım	A,C,F,H,I,J
	Sağ el sol el ayrı ayrı bakarım	B,D
	Yavaş bir şekilde ölçü ölçü çalışırım	E,G,J

Tablo 7’de görüldüğü gibi, yeni bir parçaya çalışmaya başlarken ilk aşamanın ne olduğu ile ilgili ifadeler yer almaktadır. A,C,F,H,I ve J iki el aynı anda çalışmaya başladıklarını, B ve D sağ el sol el ayrı ayrı çalıştıklarını, E,G ve J ise yavaş bir şekilde ölçü ölçü ayırarak çalıştıklarını belirtmişlerdir.

B: “Kendimce çalıştığım aşama ilk olarak fa anahtarı veya sol anahtarından başlarım sonrasında ikisini birleştirerek bunu ilerletirim.”

H: ‘ilk önce almış olduğu değiştirme işaretlerine bakıyorum. Parçanın tonuna bakmak genellikle aklıma gelmiyor. Sonra bu değiştirme işaretlerini parçanın içerisine de yerleştiriyorum. Daha sonra ek çizgilerde yer alan notaların kafa karıştırıcı olanlarının altına isimlerini yazıyorum ve son olarak da ilk dizekten başlayarak defalarca tekrar edip emin olduktan sonra diğer dizeğe geçme yöntemini kullanıyorum.’

Soru 8: “Piyano çalışırken farklı çözüm yolları düşünüyor musunuz?”

Tablo 8. Piyano çalışırken farklı çözüm yolları ile ilgili görüşler

Kategori	Kod	Öğrenciler
Farklı çözüm yollarının olup olmadığı	Evet	A,E,
	Hayır, düşünmüyorum	B,C,G,H,I,J
	Bazen	D,F

Tablo 8’de görüldüğü üzere, piyano çalışırken farklı çözüm yollarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. A ve E farklı çözümler düşündüklerini, D ve F piyano çalışırken bazen farklı çözüm yolları düşündüklerini ifade ederken, B,C,G,H,I ve J ise farklı çözüm yolları düşünmediklerini belirtmişlerdir.

D: ‘Bazen tek tek ayrıntılı çalışarak yapıyorum bazen ise tam dikkat yapmadan çalarak ilk başta parçaya alışmaya çalışıp sonradan eksikleri düzeltmeye çalışıyorum.’

I: ‘Çalışma saatlerini arttırma dikkatli çalışmayı düşünüyorum.’

Soru 9: ‘Sizce etkili piyano çalışma yöntemleri nasıldır?’

Tablo 9. Etkili Piyano Çalışma Yöntemleri ile İlgili Görüşler

Kategori	Kod	Öğrenciler
Etkili piyano çalışma yöntemleri	Ölçü ölçü ilerlemektir.	A,B,E,G,I
	Teknik özelliklere dikkat etmek	C
	Parçayı hatasız çalana kadar çalmak	D
	Tonu ile ilgili gam ve arpej çalışmalarının yapılması	F
	Fikrim yok	H,J

Tablo 9’da öğrencilerin piyano çalışma yöntemleri ile ilgili görüşleri yer almaktadır. A,B,E,G ve I aynı cevabı vererek ölçü ölçü ilerlenmesi gerektiğini, C kodlu öğrenci teknik özelliklere dikkat edilmesi gerektiğini, D kodlu öğrenci, parçayı hatasız çalana kadar çalmak gerektiğini, F kodlu öğrenci parçanın tonu ile ilgili gam ve arpej çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. H ve J kodlu öğrenciler etkili piyano çalışma yöntemleri ile ilgili bir fikri olmadığını ifade etmişlerdir.

D: ‘Çalarken hata yaptığın yerlerin üstüne giderek bunları sıfıra indirmek ve en sonda hatasız parçayı çalabilmektir.’

G: ‘Düzenli olarak her gün veya iki günde bir en az yarım saat çalışarak pratik kazanmak nota odaklı çalışma yerine öncelikle parmak ve kol geçişlerine çalışmak ve sonra parçaya geçmek. Dikkati dağıtacak şeyleri yanında bulundurmamak. Tempoyu aynı tutmak için metronom kullanmak önce parçayı oturtup sonra teknik ve nüansları uygulamak.’

Çalışmada öğrenci görüşlerinden elde edilen veriler ile ilgili bağlantılı olarak çalışma önerileri getirilmiştir. Haftalık çalışma günleri en fazla 3 gün olduğu tespit edilmiştir. Bu, gün içerisindeki çalışma saati ile orantılı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Çalışma saatlerine bakıldığında ise, ortalama 2 saat olarak görülmektedir. Piyano çalışma için disiplin ve süreklilik şarttır. Günün belli saatlerinde dışardan herhangi bir etken olmayacak şekilde çalışmalıdır. Çalgı öğrenimi performansa dayalı olduğu için her gün çalışması çok daha uygun olacaktır.

Piyano çalışırken yapılan en önemli eksikliklerden biri yapılan hataların farkına varılmamasıdır. Böyle bir durumda öğrenci bir parçayı ne kadar çalışırsa çalışsın ilerleme kaydedememesine sebep olacak ve çalıştıkça hatalar iyice öğrenci de yerleşeceği için sonradan düzeltilmesi de oldukça zor olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, piyano başına oturmadan önce dikkat dağıtacak dış etkenleri yanında bulundurmamaktır. Sonraki aşama ise, çalmaya başlamadan önce parçanın detaylı bir analizini yaparak dikkat edilmesi gereken yerlerin önceden işaretlenmesidir. Parçanın tonu, ölçü sayısı, parça içerisinde geçen değiştirici işaretler, parçanın ritmik yapısı, sağ ve sol eldeki teknik becerilerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın bir diğer önemli boyutu kendini dinleyebilmektir. Bu işlem süreç gerektirmektedir. Kendini dinlemeden kasıt net bir şekilde öğrenciye anlatılmalıdır. Kendini dinleyebilen birey dışardan farklı bir kulak gibi algılayabilmekte ve öz eleştirilerini, değerlendirmelerini yapabilmektedir. Bu durum daha az hata yapılmasına veya yapılan hataların en aza indirilmesine sebep olacaktır. Bu aşamanın zorluğundan sebep farklı yöntemler düşünülebilir.

Bunlardan biri öğrencinin kendini sürekli ses/video kayıt yaparak kaydetmesi ve sonrasında kendini dinleyebilmesi/izleyebilmesidir. Bu işlem öğrencilerin, hatalarını, eksikliklerini daha net bir şekilde görebilmesini sağlamaktadır. Başka biri tarafından izleniyormuş veya dinleniyormuş gibi hissedilmesine neden olduğu için dikkatini çok daha fazla toplayabilmektedir. Bu yüzden bu durum genelde öğrenciler için stresli bir durum olarak görülmektedir. Başkalarının yanında çalma korkusu ve endişesi durumu yaratılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğrencinin endişe ve kaygı durumunu aza indirmek veya bu durumla başa çıkabilmek adına başkalarının yanında çalmaya alışması veya kendini bu şekilde kaydederek çalışması faydalı olabilir. Ayrıca yapılan hataların veya eksikliklerin fark edilmesine yardımcı olduğundan derste de öğretmene dinletirken öğrenci kendinden daha emin ve rahat olabilmektedir. Böylelikle çalışma amacına ulaşarak öğrenilen becerilerin üstüne öğretmen yeni şeyler ekleyebilir ve daha sağlıklı bir şekilde ilerleme kaydedilebilir.

Piyano çalışmak için izlenen yollar parça analizi, sağ el sol el ayrı ayrı çalışmak, ölçü ölçü ilerlemek gibi kalıplaşmış çalışma yöntemleri bulunmaktadır. Bunlar her ne kadar doğru olsa da kimi durumlar için farklılıklar göstermektedir. Bunlar öğrencilerin öğrenme düzeyleri, bireysel farklılıklar, bireysel özelliklere göre öğrenme stratejileri şeklindedir. Bu sebeple bu öğrenme stratejileri öğrencilere gösterilerek onlara çalışmalarına yönelik bir fikir verebilir.

Piyano çalmak problem çözme becerilerini geliştirmektedir. Yapılan hataların birden fazla çözümü olabilir. Önemli olan tek bir fikir üzerinden giderek değil de farklı çözüm yolları ile o problemi daha kısa yoldan ve net bir şekilde çözümlenebilir. Bunun için öğrenci bilinçlendirilebilir. Bilinçli bir şekilde çalışan öğrenci farklı çözüm yollarını keşfedebilecektir.

Piyano çalışmak piyano çalabilmenin en temel unsurudur. Güzel piyano çalabilmek ne kadar önemliyse, etkili bir şekilde piyano çalışmak daha da önemlidir. Çünkü başarıya götüren şey çalışmaktır. Öğrencilerin neye nasıl çalışmaları gerektiğini bilmedikleri anlaşılmaktadır. Sadece piyano çalışma ile ilgili birkaç spesifik özelliklere hakim oldukları görülmektedir. Bu sebeple piyano derslerinin ilk gününden itibaren nasıl piyano çalışmaları gerektiği ile ilgili öğrencilerin bilinçlendirmesi ve ders dışı çalışma süreçlerinin takip edilmesi öğrencilerin etkili bir şekilde piyano çalışmalarına fayda sağlayabilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Piyano çalışmak, psikomotor beceriler kadar bilişsel ve duyuşsal becerilerin de bir arada kullanılmasıyla gerçekleştiğinde daha sağlıklı ve etkili olmaktadır. Sadece devinimsel becerilere odaklanarak çalışmak ezber ve kısıtlı bir öğrenime sebebiyet vermektedir. Oysa ki, bu becerileri geliştirirken bilinçli çalışma yöntemleri ile birlikte hareket edilmesi gerekmektedir.

Ertem (2014), bazı öğrencilerin öğrenme aşamasındayken zorluklar yaşadığını ifade etmektedir. Bu durumun sebebi olarak öğrencinin defalarca yapılan tekrarlar boşa zaman geçirdiğini belirtmektedir. Çalışma süresi ne kadar uzun olursa olsun öğrencilerin yaptıkları bu çalışma sonucunda öğrenememekten ve verimli sonuçlar alamamaktan şikayet ettiklerini dile getirmektedir. Bu durumun, öğrencilerin nasıl öğrenmeleri gerektiğini bilmemelerinden kaynaklandığını ifade etmektedir.

Tekin Gürgeç (2016) 'Müzik bilimleri öğrencilerinin piyano dersi ile ilgili görüşleri' adlı çalışmasında 41 öğrencinin piyano dersi ile ilgili görüşlerini almıştır. Bu çalışma arasında kategorilere ayrılan piyano çalışma yönteminin sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin %32'sinin piyano çalışma yönteminin olmadığı, %20'sinin iki el ayrı ayrı çalıştığı, %10'unun yavaş tempoda çalıştıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %5'inin ise, bölümlere ayırarak, ölçü tekrarı yaparak, yavaş bir tempoda deşifre yaparak, parçaların kaydını dinleyip ezber ve kulaktan çalarak çalıştığı ortaya çıkmıştır.

Bu açıdan piyanoya nasıl çalışılması gerektiğini bilmemek en temel eksikliklerden biridir. Öğrencilerin piyano çalmayı öğrenirken, öğretilmesi gereken ilk şeyin nasıl çalışılacağı yönünde olmalıdır. Araştırmada elde edilen verilere göre öğrencilerin genel görüşleri şu şekildedir; Haftada ortalama 2 veya 3 gün, ortalama 2 saat çalıştıkları; öğrencilerin yarısı kendilerini çalarken dinleyebiliyorken, yarısının da kendilerini dinlemedikleri; öğrencilerin yarısı yapılan hataları fark edebiliyorken, diğer yarısının hatalarını fark edemedikleri; verilen bir eserde ilk olarak tonuna bakıldığı, iki el aynı anda veya sağ el sol el ayrı ayrı çalıştıkları şeklinde belirtmişlerdir.

Bu araştırmada öğrencilere yöneltilen sorular arasında kendini dinleyebilme, kendini kayıt edebilme, farklı çözüm yolları bulabilme üzerine sorular sorulmuştur. Bu soruları öğrencilerin bir kısmı olumlu bir kısmı ise olumsuz şekilde cevaplandırmıştır. Bu soruların ortak teması öğrencinin kendisinin ne kadar farkında olduğu ve kendisini nasıl değerlendirebildiğidir.

Çelik (2010) öğrencilerin kendi performanslarını değerlendirebilmesine yönelik yaptığı çalışmada piyano eğitiminde video kullanımı konusuna değinmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuca göre öğrencilerin kendini kayıt altına alması ile öğrenci bilinçli çalma, bağımsız düşünme, kendini objektif olarak algılama, analiz etme, kendini görme ve tanıma, kendi performansları ile ilgili fikir yürütebilme imkanlarını elde edebildiğini tespit etmiştir. Bir diğer husus ise, her gün için çalışma zamanı belirlemek ve buna uyulması gerekmektedir. Çalışırken zihinsel katılım ve konsantrasyon şarttır. Çalışmaya başlamadan önce plan yapılması önemlidir. Çalışılan eserin stili, dokusu ve teknik zorlukları önceden belirlenmelidir. Eseri küçük bölümlere ayırarak çalışılması gerekmektedir. Çalışırken zorlanan bölümler sık tekrarlar ile düzeltilebilir. Tekrarları yapılan bölümler önceki ve sonraki ölçülerle birleştirilerek tekrar çalınmalıdır. Önce sağ ve sol el ayrı ayrı çalışmak daha sonra iki el birlikte çalmak büyük fayda sağlamaktadır. Öğrencinin başlangıçta çok yavaş bir tempoda çalışması gerekmektedir. Yavaş tempoda çalışmak öğrencinin ayrıntıları daha iyi kavramasını, teknik ve müzikal problemlerini daha kolay bir şekilde çözülmesini sağlar. Doğru parmak numaraları ile çalmak/çalışmak en önemli aşamalardan biridir. İlk başta parçanın üzerindeki nüanslara dikkat etmeden orta kuvvette yani, tüm notaların eşit şiddetle çalınması gerekir (Agay, 2004).

Araştırmadan çıkarılan sonuçlardan biri de dikkat eksikliğinden kaynaklı hatalardır. Öğrencilerin hata yaptıklarının farkında olmaması çalışırken dikkatlerini verememelerinden kaynaklanabilir. Bu açıdan dikkatlerini dağıtacak unsurların etraflarında olmaması ve çalışırken konsantrasyon olmaları gerekmektedir.

Demirova (2008) piyano eğitiminde dikkatli çalışmanın ve konsantrasyonun şart olduğunu belirtmiş; ayrıca öğrencinin müzikal gelişimine de katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Ayrıca, piyano eğitiminde tutum, öz yeterlik, motivasyon, kaygı gibi faktörler öğrencinin başarısını dolaylı veya doğrudan etkilemektedir. Bu gibi sebeplerden dolayı öğrencilerin piyano dersine karşı isteksiz bir şekilde girmesinin performansı ve akademik başarıyı etkilediği bilinmektedir (Gün & Köse, 2013).

Barsamyan'ın (2019) "Piano education in adults" adlı çalışmasında yetişkin piyano eğitiminde başarı faktörleri ve eğitimde tarihsel gelişim de dahil olmak üzere her alanda kullanılan piyano yöntemleri incelenmiştir. Çalışmanın Sonucu Olarak yetişkin piyano eğitimi için kapsamlı bir eğitim sürecinden geçmeli gerektiğini ifade etmiş ve öğrencilerin piyano çalarken yaşlarından sebep, fiziksel problemler yaşadığını tespit etmiştir. Ayrıca, başarısız olma ve eleştiri konusunda endişe duyduklarını dile getirmiştir. Çalışmada öğretmenin önemli olduğunu, öğrenci için bir dış motivasyon aracı olarak görülmesi gerektiğini belirtmektedir.

Esasen öğrencilerin ihtiyacı olan şey, müzikten zevk almalarının sağlanmasıdır. Öğrenci piyano çalmaya ilişkin daha geniş bir görüşe sahip olursa piyano çalmayı da günlük yaşamla ilişkilendirebilecektir. Diğer bir ifadeyle,

piyano çalmak öğrenci için kendini ifade etme aracı olacaktır. Böylelikle üzerindeki stresten de kurtulabilecektir. Aynı zamanda piyanoda daha iyi olmak için çalışan öğrencilerin kendilerini buna zorunlu hissetmemeleri gerekmektedir. Öğrencinin piyano çalışırken keyif alması önemlidir, böylelikle öğrenci daha kolay ve daha rahat bir şekilde ilerleme kaydedebilecektir (Wen Li, 2001). Öğrenci piyano çalışırken keyif aldığı müddetçe üzerindeki gerginlik, stres gibi olumsuz etkenlerden de uzaklaşmış olacaktır.

Gün ve Yıldız (2013) çalışmasında piyano eğitiminde başarıyı etkileyen birçok faktörün bulunduğunu belirtmişlerdir. Bunlardan biri, öğrencinin piyano çalışırken üzerinde yarattığı ruhsal gerginlik, endişe ve korku gibi olumsuz etkenlerin başarıyı etkilemesidir. Bu tarz olumsuz etkenlerin çözümüne yönelik çeşitli nefes egzersizleri ile giderebileceği önerilmiştir.

Piyano eğitiminde etkili çalışmanın tüm becerilerin bir arada kullanılması ile, dış etkenlerden uzaklaşarak dikkat ve konsantrasyon ile, nasıl çalışılması gerektiği ile ilgili yönlendirmeler ile, farklı öğrenme stratejileri ile, bilinç ve farkındalık ile, disiplinlilik ve süreklilik ile, farklı yaklaşımlar ile, sabır ve özveri ile gerçekleştiği söylenebilir.

ETİK METNİ

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.”

KAYNAKÇA

- Agay, D. (2004). Elements of Technique. *The Art of Teaching Piano*. Ed. Denes Agay. New York: Yorktown Music Press.
- Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel Yöntem ve Araştırma Teknikleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Bağçeci, S.E. (2005). Piyano eğitiminin II. Yarıyılına ilişkin analitik yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 15(2), 147-161.
- Barsamyan, M. (2019). Piano education in adults. *Educational Research and Reviews*, 14(13), 458-464.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswel, J. W. (2014). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S.B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çelik, B. (2010). Piyano eğitiminde video kamera kullanımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30(3), 785-800.
- Ercan, N. (2008). *Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler*. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Ertem, Ş. (2011). Orta düzey piyano eğitimi için repertuar seçme ilkeleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19 (2), 645-652.
- Ertem, Ş. (2014). Piyano eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemi. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 2(2), 1-26

- Demirova, G. (2008). Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi. Yayımlanmamış Doktora tezi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Fenmen, M. (1947). *Piyanistin Kitabı*. Ankara: Akba Kitabevi.
- Gasıмова, T. (2011). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Journal of Institute of Fine Arts*. 25, 99-106.
- Gün, E. ve Köse, H.S. (2013). Müzik öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları. *Turkish Studies*. 8(3), 247-261.
- Gün, E. ve Yıldız, G. (2013). Piyano eğitiminde başarıyı etkileyen faktörler. *e-Journal of New World Sciences Academy*. 8(1), 103-114.
- Jelen, B. (2013). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Rast Müzikoloji Dergisi*. 1 (1), 258-285.
- Kalkanoğlu, B. (2018). Bilgisayar destekli piyano öğretiminin öğrenci performansı üzerindeki etkilerinin araştırılması (Home Concert Xtreme Örneği). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Lang, L. (2015). Analysis on the interaction and intergration of piano education and moral education in collages and universities. *Higher Education of Social Science*. 9(5), 69-73.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için rehber*. S. Turan (Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Pirgon Y. (2010). Piyano eğitiminde bilinçli çalışma teknikleri. *E- Journal of New World Sciences Academy*. 5(4), 211-221.
- Pirgon, Y. (2013). Piyano eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(3), 41-49.
- Tekin Gürgen, E. (2016). Müzik bilimleri öğrencilerinin piyano dersi ile ilgili görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1298-1303.
- Toptaş, B. (2016). Effect of daily work on student’s memorization ability in piano education. *Educational Research and Reviews*. 11(7), 371-376.
- Wen Li, C. (2001). The effect of Taiwanese piano education from the perspective of collage senior piano majors. Doctoral Dissertation. *University of Oklahoma*, Oklahoma.
- Wu, R. (2019). Rational reflection and reasonable construction of piano education teaching model in colleges and universities. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 368, 720-723.
- Yazıcı, T. (2013). Piyano öğretiminde karşılaşılan sorunların piyano öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*. 2, 130-150.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.